

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Kauhavan kaupunki esittää lausuntonaan seuraavaa.

Kauhavan kaupunki näkee TE 2024 uudistuksen positiivisena ja odotettuna uudistuksena, joka tulee lisäämään nykyisten palveluiden vaikuttavuutta. Kauhavalla työllisyyden hoidossa on mukana useita erilaisia toimijoita. Te-hallinto on mukana Kauhavalla tuotetuissa palveluissa esimerkiksi julkisissa työvoima- ja yrityspalveluissa, Ohjaamo-toiminnassa ja TYP-palveluissa. Kauhavan oman elinkeinotoimen lisäksi kaupunki toteuttaa mm. etsivää nuorisotyötä, Ohjaamo-toimintaa ja maahanmuuttopalveluita. Sosiaali- ja terveystyöpalveluita tarjoava Kuntayhtymä Kaksineuvoinen toteuttaa alueella osaksi kunnalle ja hyvinvointialueelle siirtyviä palveluita, kuten kuntouttavaa työtoimintaa, työpajatoimintaa, aikuissosiaalityötä, työttömien terveydenhuoltoa, päihde- ja mielenterveyspalveluita sekä TYP-toimintaa. Muut toimijat toteuttavat lisäksi mm. rekrytointikoulutuksia, ammatillista kuntoutusta, työvalmennusta ja työnetsintää.

Kauhavan kaupunki näkee TE 2024 uudistuksen merkittävänä mahdollisuutena osaavan työvoiman saatavuuden edistämiseksi. Uudistuksen myötä edellä esimerkin omaisesti esiteltyt palvelukokonaisuudet tulisi voida koota saman kokonaisuuden alle vaikuttavaksi alueelliseksi palvelukokonaisuudeksi, jossa huomioitaisiin yhteistyö ja tietojen vaihto myös tulevien

hyvinvointialueiden ja 3. sektorin kanssa. Tavoitteena on, että tätä kautta syntyisi entistä tehokkaampi ja joustavampi alueellinen toimintamalli työvoimatarpeeseen ja suhdannevaihteluihin vastaamiseksi. Lain tulisi mahdollistaa kunnallisen laajan itsehallinnon mukaisesti tällaisten alueellisten ja vaikuttavien kokonaisuuksien syntyminen, ja sitä kautta joustavat ja asiakaslähtöiset lähipalvelut.

Kauhavan kaupunki yhtyy Kuntaliiton lausuntoon siitä, että merkittävin heikkous esityksessä on vallan, vastuun ja rahoituksen eriyttäminen. Järjestämisvastuu tulee olla jokaisella kunnalla. Samanaikaisesti yhteistyötä tulee tiivistää niin kuntien kuin muiden toimijoiden kesken. Näin varmistetaan joustavat ja asiakaslähtöiset palvelut sekä turvataan jokaisen kunnan mahdollisuudet edistää työllisyyttä ja elinvoimaa. Vaatimus yhtenäisestä työssäkäyntialueesta ja 20.000 henkilön työvoimakriteeristä rikkoo luonnollisia työssäkäyntialueita.

Mikäli vaatimus 20.000 henkilön työvoimapohjasta poistuu, mahdollistaisi se esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla luonnollisten työssäkäyntialueiden pohjalle syntyvät palvelukokonaisuudet. Kunnilla on erilaisia yhteistyön muotoja esimerkiksi elinkeinoasioissa. Tämä edesauttaa TE2024 uudistuksen mukaisten palvelukokonaisuuksien syntymistä nykyisten yhteistyömuotojen pohjalle. Paikallisen toimintamallin etuna on, että palvelu saadaan lähipalveluksi ja aiempaa lähemmäksi kuntalaisia ja yrityksiä. Kunnat tuntevat parhaiten paikalliset yritykset ja olosuhteet. Järjestämisvastuu tulisi olla jokaisella kunnalla ja kunnat voisivat keskenään sopia kuntalain mukaisesti siitä, kuinka ne tehtävän järjestävät.

Rahoituksen osalta tulee pyrkiä aitoon kannustavuuteen ja myös suhdannevaihteluiden huomioimiseen. Työttömyysturvaetuksien kompensatio korvattaisiin esityksen mukaan vain poikkileikkaustilanteen mukaisesti. Työttömyysturvan rahoitukseen tulee luoda mekanismi, joka ottaa huomioon työllisyyden ja työttömyyteen vaikuttavat tekijät ja niiden kehityksen myös jatkossa.

Aidon kannustavuuden osalta uudistuksessa esitetty kohta rahoituksen osalta, jossa työllistämistä edistäviin palveluihin ohjaaminen ei katkaisisi kunnan rahoitusvastuuta on ongelmallinen. Työllistymistä edistävät palvelut tarjoavat yksilöllisen polun työelämään. Pitkäaikaisen työttömyyden ollessa kysymyksessä tarvitaan usein pitkäjänteistä kuntoutusvaihetta, joka tukee henkilön työ- ja toimintakykyä ja arjenhallintaa ennen avoimille työmarkkinoille työllistymistä. Työttömien osalta pelkästään näihin palveluihin mukaan saaminen vaatii merkittäviä aktivointitoimia ja eri palveluiden yhteensovittamista.

Kokonaisuudessaan TE-palveluiden siirto kuntiin on merkittävä ja iso tehtävä, jossa tulee huomioida, että kunnille jää lain hyväksymisen jälkeen riittävä aika uudistukseen liittyvien käytännön toimenpiteiden toteuttamiseen ja prosessien hiomiseen myös tietojärjestelmien osalta. Uudistuksen valmisteluvaihe aiheuttaa kunnille kustannuksia tulevien vuosien talousarviossa. Myös tämä tulisi esityksessä huomioida.

Olennaista on, että kunnille annetaan aito yhteistoiminnan mahdollisuus muodostaa alueet ja sopia lain mukaisen yhteistoiminnan sisällöstä.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

-

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

-

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työväilyksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja

hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvalain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

-

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomioon esityksestä

Kommentoitavaa:

-

Kuoppala Juha-Martti
Kauhavan kaupunki